Štev. 266 V Trstu, v ponedeljek 30. septembra 1918 Leto XLIII

Izhaja vsak dan zjutraj, tudi ob nedeljah in praznikih. — Uredništvo: Ulica sv. Frančiška Asiškega st. 20, I. nadstr. — Dopisi naj se pošiljajo uredništvu. — Nefrankirana pisma se ne sprejemajo, rokopisi se ne vračajo. — Izdajatelj in odgovorni urednik Stefan Godina. — Lastnik konsorcij lista „Edinosti". — Tisk tiskarne „Edinosti". — Telefon uredništva in uprave štev. 11-57. — Naročnina znaša: Za celo leto K 40·—, pol leta K 20·—, tri mesece K 10·—, za nedeljsko izdajo za celo leto K 8·—, pol leta K 4·—. Posamezna številka v Trstu in okolici 10 vinarjev.

EDINOST

Posamezne številke zastarele 20 vin. Oglasi trgovcev in obrtnikov mm po 16 vin; domačnice, zahvale, poslanice, vabila, oglasi denarnih zavodov mm po 30 vin; oglasi v tekstu lista do pet vrst K 20·—; vsaka nadaljna vrsta K 2·—. Mali oglasi po 8 vin. beseda, najmanj pa 80 vin. Oglase sprejema inseratni oddelek „Edinosti". Naročnina in reklamacije se pošiljajo upravi lista. — Plačuje se izključno le upravi „Edinosti". — Uprava in inseratni oddelek se nahajata v ulici sv. Frančiška As. st. 20. Poštnohranilični račun st. 841.652. Posamezna številka izven Trsta in okolice: 12 vinarjev.

Pred odgovorom entente in sestankom sobranja.

Malinov o svojem koraku. Kraljevi protiukrepi. Savov na površju? Nadaljno razširjenje bojne fronte na zapadnem bojišču.

PREDSTOJEČI ODGOVOR BOLGARSKI. OPERACIJE SE BODO NADALJEVALE.

LONDON, 28. (Kor.) Kakor je izvedel Reuterjev urad, bo odgovor Bolgarski izročen le po posvetovanju z zavezniki. Med tem je bila bolgarska vlada obveščena o splošnih smernicah politike in je domnevati, da bo vlada v Sofiji sedaj počakala na formalni odgovor zaveznikov. Med tem se bodo vojaške operacije zaveznikov nadaljevale.

MALINOV O KORAKU BOLGARSKE VLADE.

SOFIJA, 28. (Kor.) Bolgarska brzojavna agentura poroča: Z ozirom na trditve nemške brezžične službe v Nauenu, češ da je izvršil ministrski predsednik Malinov naznanjeni korak na lastno pest, izjavljajo na pristojnem mestu uradno, da je izvršil ministrski predsednik svoj sklep glede mirovne ponudbe v popolnem sporazumu s pristojnimi činitelji dežele.

Politična amnestija na Bolgarskem.

SOFIJA, 28. (Kor.) Na predlog ministrskega predsednika je kralj pomilostil voditelja kmečke stranke Stamboliskega in voditelja štambulovistov, bivšega ministra Genadijeva, kakor tudi vse njune po vstopu Bolgarske v svetovno vojno obsojene politične pristaše. Pomiloščena poslanca bosta zamogla tudi izvrševati poslanski mandat.

Brzojavka kralja Ferdinanda cesarju Karlu.

DUNAJ, 29. (Izv.) Kralj Ferdinand je poslal cesarju Karlu brzojavko, v kateri mu naznanja, da je neomajen v svoji zvezni zvestobi.

Savov poklican v Sofijo.

DUNAJ, 29. (Izv.) General Savov je bil od kralja Ferdinanda poklican v Sofijo, da napravi kot ministrski predsednik red v deželi.

Pismo kralja Ferdinanda prof. Straussu.

DUNAJ, 29. (Izv.) Iz Sofije je prispelo za vseučiliškega profesorja dr. Straussa v Budimpešti, intimnega prijatelja kralja, pismo, ki pravi, da bo kralj Ferdinand vztrajal v zvezni zvestobi in v nadi na skorajšnjo pomoč nastopil proti dogodkom. Kralj ni privolil v mirovna pogajanja in tudi ni odobril mirovnega koraka vlade. Iz Budimpešte je odšlo v Sofijo poročilo, da je pomoč Sofiji že na poti.

Protigibanje v Sofiji.

DUNAJ, 29. (Izv.) »Neues Wiener Tagblatt« poroča: V Sofiji se uveljavlja odpor onih krogov, ki niso nastopali niti na političnem niti na vojaškem polju. Krog bivšega ministrskega predsednika Radoslavova se zbirajo vsi dvozvezi zvesti poslanci, ki so odločeni, da prično na jutrišnji seji sobranja odločen boj proti sedanji vladi. Ali bo boj tudi uspešen, je drugo vprašanje.

Vpliv bolgarskih dogodkov na razmere v Avstriji.

DUNAJ, 29. (Izv.) Dogodki na Bolgarskem že kažejo svoje moralične posledice. Današnja »Neue Freie Presse« predlaga neobvezne parlamentarne razgovore med Nemci, Čehi in Jugoslovani glede zahtev slednjih dveh narodov. »Arbeiter Zeitung« prihaja do zaključka, da se bodo morali Nemci temeljito izpremeniti. Nemci v rajhu in v Avstriji se morajo odločiti, da se odpovedo vsem zahtevam po nadvladovanju drugih narodov in da priznajo samoodločevalno pravico narodov.

Ententni glasovi o bolgarski ponudbi.

ŽENEVA, 29. (Kor.) Vest agencije Havas svari pred zvijačo Bolgarske in izjavlja, da more le potlačenje s kar največjimi zahtevami na vseh poljih zatreti spletke Bolgarske. Francoski listi odklanjajo bolgarsko mirovno ponudbo in zahtevajo, da naj izroči Bolgarska vse ozemlje, ki ga je zasedla tekom vojne in da poda jamstvo, da se ententi ne bo ničesar več bati od nje, to pa z demobilizacijo ter prepustitvijo ententi nadzorstva nad svojimi železnicami. »Journal de Debats« pravi da sedaj o končnoveljavnih mirovnih pogojih napram Bolgarski ne more biti govora. Prekinjenje sovražnosti se mora uodvisiti od zasedenja vseh ozemelj po zavezniških armadah, katera so važna za varnost njihovih nadaljnih operacij, in izpraznitve vsega uropanega ozemlja ter izročitve svojega vojnega materijala in železniških prog s strani Bolgarske zaveznikom.

AMSTERDAM, 29. (Kor.) »Manchester Guardian« piše, da morajo zavezniki dovoliti Bolgarski teritorijalen minimum, n. pr. mejo, kakor je bila leta 1914., pod pogojem, da se Bolgarska ne bo več udeleževala vojne, da izroči svojo artiljerijo, orožje in municijo, da demobilizira ter prepusti svoje ozemlje zaveznikom za daljna vojna dejanja.

ŽENEVA, 29. (Kor.) Laško časopisje v Švici vidi v bolgarski ponudbi le mirovni manever ter svari pred bolgarsko dvoumnostjo.

† VOJVODA PUTNIK.

PARIZ, 29. (Izv.) Srbski generalissimus, vojvoda Radomir Putnik, je danes umrl. Ministrski predsednik Pašić mu je na smrtni postelji zamogel še poročati o zmagi nad Bolgari.

Pašićeve konference v Rimu.

LUGANO, 29. (Izv.) »Tribuna« poroča: Srbski ministrski predsednik Pašić je prispel iz Pariza v Rim, kjer je konferiral z Orlandom in Sonninom in odpotoval nato na Krf.

ZVEZNA ARMADNA POROČILA.

AVSTRIJSKO.

DUNAJ, 29. (Kor.) Uradno se javlja:

Na italijanski fronti nobenih posebnih dogodkov. Ob albanski obali in pri Beratu so se italijanski sunki izjalovili.

Načelnik generalnega štaba.

NEMŠKO.

BERLIN, 29. (Kor.) Veliki glavni stan javlja:

Zapadno bojišče. — Angleži so skupno z Belgijci pričeli svoje napade na Flandrijo in nadaljevali napade proti Cambraiju. Francozi in Amerikanci so iznova napadli v Šampanji, kakor tudi med Argoni in Mozo.

Armad kraljeviča Ruprehta: Od obale do južno Lysa ponoči srdit topovski boj, ki je v jutranjih urah med Dixmuidom in Wulverghemom narastel do silnega bobnajočega ognja. Sovražniku se je posrečilo, da je zasedel naša lijasta polja in vdrl deloma v naše topovske črte. Napad je bil popoldne ustavljen v črti Dixmude—Merckhem—Houthoulst—Wertrosebeke—Passchendaele — Becelaere — Zandvoorde — Hollebeke. Zvečer proti tej črti izvršeni napadi so bili odbiti s pomočjo na bojišče došlih rezerv. Višine pri Wytschaete smo držali proti več napadom sovražnika.

Zapadno Cambraija smo včeraj zjutraj vsled izgube prekopne postojanke na obeh straneh Marcoinga v bojih 27. t. m., umaknili lastno fronto iz odprtega ozemlja v postojanke v črti Arleux—Aubigny—zapadno Cambraija in za prekop jugozapadno črte Cambrai — Marcoing z zvezo preko Goneliea na staro črto pri Villers Guislainu. Gibanja so bila izvršena ponoči nemoteno od sovražnika. Sovražnik je zjutraj še dolgo obstreljeval izpraznjeno ozemlje. V opoldanskih urah je pričel močno pritiskati za nami in je napadel severozapadno in zapadno Cambraija z močnimi silami; bil je zavrnjen. Istotako so se izjalovili napadi, ki so bili izvršeni zvečer proti črti južno Marcoinga.

Armada nemškega cesarjeviča: Med Ailetto in Aisno smo brez sovražnega vplivanja umaknili lastne črte za prekop Oise—Aisne, med Anizy le Chateaujem ob Ailetti in Bourgom ob Aisni. Že par dni pripravljena operacija je bila izvršena po načrtu in nemoteno od sovražnika.

Uspešni boji v sprednjem ozemlju zapadno Suippesa. Med Suippesom in Aisno, kakor tudi med Argoni in Mozo je sovražnik nadaljeval svoje močne napade. Bili so včeraj posebno težki in za sovražnika izredno krvavi. Naše tamkaj se bojujoče se čete vseh nemških plemen, so se kljub velikim naporom zadnjih dni tudi včeraj zopet sijajno bile in so izvojevale popolno obrambni uspeh. Francozi, ki so izvršili na vsej fronti med Suippesom in Aisno, deloma šestkrat zaporedoma, s številnimi oklopnjaki podprtane napade, so bili v srditih bojih vrženi nazaj. Njihov edini krajevni uspeh so zavzetje Somme Pya in manjše vpognitve naše obrambne fronte.

V Argonih smo v zadnji noči vsled prodiranja sovražnika v dolini Aire umaknili lastne črte v ozemlju jugovzhodno črte Binarville—jugozapadno Apremonta. Proti vzhodnemu delu Argonov in proti črti Apremont—Clerges—Brieulles so izvršili Amerikanci, deloma z novimi divizijami, ponovne napade. Izvojevali so krajevne uspehe pri Apremontu iz vzhodno Clergesa, kjer so potisnili našo črto rano zjutraj do gozda pri Cunelu in Faysu. Toda tudi tu, kakor na vsej ostali fronti, so se napadi sovražnika izjalovili z jako težkimi izgubami za sovražnika v našem obrambnem ognju, v žilavem boju iz bližine in vsled naših uspešnih protinapadov. Naše bojne skupine so napadle vzhodno Aire navaljujočega sovražnika z velikim uspehom. Pri včerajšnjih bojih smo razbili nad 150 sovražnih oklopnjakov.

Včeraj smo sestrelili 32 sovražnih letal in 3 privezne balone.

BERLIN, 29. zvečer. (Kor.) Novi boji vzhodno Vperna. Silovita borba med Cambraijem in St. Quentinom. Angleški naskok je v splošnem tu izpodletel. V Šampanji ter med Argonni in Mozo smo zavrnili srdite francoske in amerikanske napade, izvzemši krajevne vdore na obeh straneh Ardenika.

Prvi generalni kvartirmojster pl. Ludendorff.

BOLGARSKO.

SOFIJA, 28. (Kor.) Zapadno Vardarja so naše enote nadaljevale zaukazana jim gibanja, neznatno nadlegovane od sovražnika. Med Vardarjem in Strumo boji zadnjih oddelkov z menjajočimi se uspehi. Na Belašici planini in v dolini Strume patrulnji boji, tekom katerih smo ujeli več Grkov.

TURŠKO.

CARIGRAD, 27. (Kor.) Iz glavnega stana se javlja: Palestinska fronta: Na našem desnem krilu so se razvili novi boji. — Mezopotamija: Ob Tigrisu tipajoča sovražna konjenica je bila odbita.

CARIGRAD, 28. (Kor.) Boji krog Tiberijskega jezera se nadaljujejo. Na ostalih frontah nič novega.

SOVRAŽNA URADNA POROČILA.

Srbsko uradno poročilo.

27. sept.: Srbske čete so zavzele važno točko Elikamen in vkorakale v Štip. Srbska konjenica je prispela v Kočane. Privedeni so bili nadaljni bolgarski in nemški ujetniki. Od pričetka ofenzive je napredovala srbska konjenica 120 km.

Francosko uradno poročilo.

27. sept. zvečer: Tekom 27. t. m. so francoske čete, podprane od tankov, zopet napredovale in premagale na vsej napadalni fronti odpor Nemcev, ki so zaman poizkušali zaustaviti njihovo prodiranje. Kljub ponovnim srditim protinapadom so pridobile francoske čete med Auberivom in Somme Py na ozemlju. Vzhodno Somme Py so prekoračili Francozi železnico pri Challerangu v širini več kilometrov in prodrli nad dva kilometra proti severu. V ozemlju Tahure so zavzeli močno utrjeno obrambno oporišče Gratreuil, kakor tudi vas samo. Dalje vzhodno so zasedli Montaine en Dormois. Na desnem krilu s napredovali Francozi en kilometer južno Bouconvilla in osvojili gozdova pri Lachellu in Cerayju. Od včeraj znaša napredovanje na nekaterih točkah 3 km. Število ujetnikov na obeh teh bojnih dneh presega 10.000. Upleniena je znatna množina materijala.

Angleško uradno poročilo.

28. sept. Macedonsko bojišče: Vojni urad javlja: Angleške čete so vkorakale včeraj v Strumnico; angleško-grške čete so zavzele višine Belašice planine. Angleži so uplenili nad 300 topov in mnogo municije.

Nov Wilsonov govor.

LONDON, 28. (Kor.) Predsednik Wilson je imel dne 27. t. m. v Newyorku govor, v katerem je izvajal: Konec ne more biti dogovor, kompromis, ali kako slepomišenje z interesi, ampak popolnoma jasen sprejem načela, da so interesi slabotnih ravnotako sveti, kakor oni močnih. Pod tem razumemo trajen mir. Zavezniki so soglasno mnenja, da se z osrednjima vlastima ne more skleniti mir s kakim kupom, ker so se že pogajali ž njima in ju opazovali pri pogajanjih z drugimi vlastmi, zlasti v Brestu Litovskem in Bukareštu. Cena za siguren, trajen mir je nepristranska pravičnost, in nepogrešljivo sredstvo zato je zveza narodov, ki je utemeljena na pogodbah, ki se morajo upoštevati. Ustanovitev zveze narodov in odločitev njenih namenov mora biti bistveni del mirovnih razprav. Neumnost bi bila, ako bi se jamstva za to prepustila poznejšemu, samovoljnemu nastopanju onih vlad, ki so uničile Rusijo in ogrožajo Romunijo. Zedinjene države so pripravljene, da prevzamejo vso odgovornost za nadaljno upoštevanje vladnih pogodb, na katerih mora v bodoče temeljiti mir.

PRED SESTANKOM ZBORNICE.

Seja Jugoslovanskega kluba.

DUNAJ, 29. (Izv.) Jugoslovanski klub je po dolgih počitnicah sklican zopet k seji, ki se bo vršila v torek, ob 10 dopoldne.

Skupna seja vseh socijalističnih poslancev.

DUNAJ, 29. (Izv.) Danes se je vršila tu po dolgih letih v parlamentu prva skupna konferenca čeških, poljskih, nemških in italijanskih socijalističnih poslancev. Inicijativa je izšla s poljske strani.

Čehi in položaj.

PRAGA, 29. (Izv.) Včeraj se je vršilo na tukajšnjem magistratu zborovanje češkega Narodnega odbora in zastopnikov poslanske in gosposke zbornice. Predsedoval je zborovanju dr. Karel Kramař. O položaju so poročali poslanci Klofač, Habermann, Stanek in dr. Stransky. Po obširnem premotrivanju položaja je bila sprejeta resolucija, ki naglaša, da Čehi, ne meneč se za nova povabila vlade k pogajanjem o reviziji ustave, odločno vztrajajo pri svojem dosedanjem stališču. Zahtevajo neodvisno, samostojno češko državo, pa naj se zgodi, kar se hoče. Na zborovanju so bili prečitani tudi pozdravi Jugoslovanov in Poljakov.

Glavni odsek rajhstaga permanenten.

BERLIN, 29. (Izv.) Glavni odsek rajhstaga je proglasil svojo permanentnost.

Angleški odgovor na Burianovo mirovno noto.

CURIH, 29. (Izv.) Odgovor angleške vlade na Burianovo noto je bil v petek odposlan na Dunaj.

Trepov ustreljen.

BASEL, 29. (Izv.) Iz Kijeva se poroča, da je bil bivši ruski ministrski predsednik Trepov v Petrogradu ustreljen.

Propagandu, ki naj bi se delala v Avstriji!

Češki aristokrat grof Adalbert Sternberg je imel nedavno v »Avstrijski politični družbi na Dunaju« predavanje o »propagandi«, ki naj bi jej sledili v Avstriji. Ne bi sicer hoteli podpisati vsega, kar je govoril predavatelj, ali podal je toliko zdravih misli in povedal toliko krute resnice, da so se njegova izvajanja povspela v ostro obsodbo izlasti vse notranje politike v naši državi. Zato zaslužujejo, da jih podamo čitateljem vsaj v glavnih obrisih.

I.

V uvodu je naglašal, kako so sovražne dežele razvile velikansko in vspešno propagando, ki postavlja našo državo v neugodno luč in je zavedla sovražne in nevtralno inozemstvo v krivične sodbe o naših ciljih in namenih. Tudi sedaj tira sovražno inozemstvo, izlasti pa Anglija, bolševiško propagando: zmagovno. Mi pa moramo tirati mirovno propagando!

Tu pa moramo imeti pred očmi veliko razliko med angleško in vladno metodo centralnih vlasti. V zapadnih deželah dvigajo **ljudske mase vodilne može na višino.** Ti možje so meso od mesa in duh od duha mase. Vodilni možje si morajo korakoma v hudih bojih priboriti pravo ocenjevanje svojih zmožnosti. Cel prepad je med deželami, ki jih vlada in upravlja ljudska suvereniteta in med centralnima vlastima, ki ne živite od velikih misli, velikih ciljev in neoporečnih sredstev, ampak edino le od strogega uporabljanja — **cenzure!** Tu se ne pobija zlo, ampak se poizkuša vse, da se zlo zatajuje! In tako stojimo v fazi **splošnega nezadovolstva.** Kriv na tem je **40-letni absolutizem. Današnji zistem je dedščina obremenjena s prokletstvom nesposobnega absolutizma.** Ta absolutizem ni oral in gnojil političnega polja ljudske svobode, marveč je bil le nadaljevanje predmarčnih (predoseminštiridesetletnih) razmer, ko je bilo vse duševno življenje neobdelana ledina. Tako je nastala puščava, ki ne more porajati nikakih duševnih veličin, ki bi bile dorasle tem težkim časom, gladovanja, velike vojne stiske. Med veliko psiho anglosaksonskega ljudstva in centralnima vlastima zija globok propad, ki je malone nepremostljiv. Res je sicer, da v vsaki deželi, ki hoče procvitati, mora obstajati državna oblast. In res je, da je državna oblast Amerike in Anglije še mnogo veča, nego v centralnih vlastih, posebno pa v Avstriji. Da, Avstrija je celo dežela največih svobod. Ali, to ne morda zato, ker so zakoni posebno človekoljubni, marveč zato, ker jih — nikdo ne izpolnjuje! Če inozemec čita našo ustavo, ga pretresejo njene ojstrine. Zato se v inozemstvu razširja bajka o naši zaostalosti in našem barbarstvu. Če bi se pa nekoliko pomudil v naši domovini, bi videl, kolika je razlika med resnico in teorijo.

Politični boj Anglosaksoncev ni naperjen proti državni oblasti, ampak le proti nje slabi uporabi. Naloga državne oblasti ni, da narode nadleguje in jim greni življenje kolikor le more, da zatira trgovino in enovanje, oškoduje produkcijo, kakor to občutimo pri nas, nje naloga je namreč, da pulizirajoče javno življenje drži v redu ter da čim bolje povspešuje procvitanje dežele. Predavatelj je navedel sledeči zgled. Živimo v času največega pomanjkanja tobaka; živimo v času preobremenjenja oblasti. A s čem se pečajo sedaj pri nas finančni organi? Ruvajo tobačne rastline iz zemlje in kaznujejo posestnike vrtov z globami, ker niso prijavili rastlin!

Nato je predavatelj, črtal razliko med kolonijalno državno mislijo in ono policijske države. Angleško vladno načelo je: hočem kaj imeti od tebe, ti moram priti naproti in če ti kaj hočeš od mene, mi moraš priti naproti. Pri nas pa se nadomešča razum s policijo, zakon pa s samovoljo. To je dovedlo do razmer, ki se med vojno razvijajo pri nas vedno bolj. **Pri nas se ne boje zla, ampak — kritike!** Angleška vladna oblika temelji na **splošni samoupravi.** Vsaka korporacija je popolnoma suverena v svojih mejah. Nikdo ne sme stopiti v nje prostore, nikdo nima pravice do vmešavanja v družbo. To imenuje Anglež svobodo. A kako je pri nas? Nikdo ne sme ničesar! Narodom ne dovoljujejo, da bi si na lastne stroške ustanovljali šole. Stotisoči so brez vseučilišč. Če Anglež čuje o tem, se mu vidi proti taki državi križarska vojna povsem naravna.

Avstrijec (predavatelj bi bil moral reči: Nemec) je na stališču, da se enemu godi krivica, če se drugemu dovoljujejo gole človeške pravice. Pravni smisel in čut pravičnosti nista zadobila korena. Niso torej samo vlade zakrivljale nasilja na ljudskih pravicah, marveč tudi ljudski zastopniki, ki so drug drugemu uničevali ljudske pravice.

Tu je prešel predavatelj k vprašanju: **kako propagando bi morali tirati v Avstriji!**

Razne politične vesti.

Težkoče koalicijskega ministrstva v Avstriji. Na Dunaju se mudeči člani poslanske zbornice so dobili obvestilo, da se bodo posvetovanja obojestranskih ministrov, kakor tudi skupnih ministrov vršila vsekakor v navzočnosti merodajnih oseb, da se ustvarijo tako merodajni temelji za sestavitev koncentracijskega kabineta. Tostvarna stremljenja ministrskega predsednika so se trenotno nekoliko zaustavila, ker je moral Hussarek vsled raznih ministrskih konferenc odpotoval z Dunaja. Opozicija ne kaže prav nobene navdušenosti za Hussarekove načrte in hoče imeti predvsem izpolnitev svojega programa pismeno zajamčeno. Celo nemškonacijonalni krogi se drže jako rezervirano in opozarjajo na to, da v sedanjem položaju ni niti misliti na uspešno sodelovanje s Čehi in Jugoslovani, ki slejkoprej z vso odločnostjo vztrajajo pri svojih deklaracijah. Kar se tiče zopetnega sestanka zbornice, je vlada za določeni rok, istotako dr. Gross, dočim žele nemški nacijonalci, da bi se zbornica po izjavah vlade takoj zopet razšla, češ da je treba počakati nadaljnega razvoja dogodkov na bojiščih in v zunanji politiki. Opozicija je seveda odločno za pričetek zborniškega zasedanja dne 1. oktobra.

Poglavje o veleizdajalcih. Ker so se tudi v taboru avstrijskih Nemcev začeli pojavljati glasovi proti prepotenci Madjarov in njihovim naporom, da bi popolnoma zavladali v tej monarhiji, je začelo ogrsko časopisje kar besneti proti naši polovici. Posebno pa je te hlapce madjarske oligarhije razjarilo dejstvo, da se je tudi nemško časopisje — o slovanskem je to samo ob sebi umevno — jelo upirati proti takozvani »ogrski rešitvi« vprašanja Bosne in Hercegovine, proti zahtevi Madjarov, da bi se tudi ti deželi enostavno inkorporirali »deželam krone svetega Štefana« in da bi ju potem madjarski vitezi pustili tako, kakor traktirajo š škorpijoni n. pr. sirote Slovake. Madjari enostavno ne morejo prenašati misli, da bi se drznil kdo upirati njihovi imperijalistični in uzurpatorični pohlepnosti. Dogodki zadnjih časov so jih spravili naravnost v patološko duševno razpoloženje. Niso več — normalni. Zgled tega besnila je podal n. pr. te dni list »Budapesti Hirlap« z divjim izbruhom proti naši polovici monarhije. Kriči o impertinenci Avstrije, za katero da so oni — Madjari! — žrtvovali imetje in kri, katero da so branili in ščitili pred razkosanjem — in kako da si oni morajo odtrgavati od ust, da rešujejo Avstrijo pred smrtjo vsled lakote. Danes pa nas posebno intercipira apostrofa v madjarskem listu na adreso Nemcev, češ: ali pozabljajo, **kaj in koliko so zagrešili proti Avstriji in interesom dinastije?!** — Tu čujemo torej zopet hreščečo pesem o veleizdajstvu Slovanov! To je sedaj glavna, ako ne edina izmed madjarskih armatur v njihovem boju proti Slovanom! Človek mora strmeti na tej madjarski drznosti. Ravno oni, ki so le z upori in revolucijskimi grožnjami izbili svojo sedanjo pozicijo in moč v monarhiji, nastopajo sedaj kot obtoževalci radi veleizdajalstva, radi nezvestobe in radi nevarnosti Slovanov za interese dinastije. Ali res menijo Madjari, da ima svet tako kratek spomin in da je že pozabil na zgodovino od leta 1848. dalje? Na zgodovino njihovih naporov, da bi razbili to monarhijo in deposedirali dinastijo? Ali res menijo, da se svet ne spominja več, da je v letu 1848 ban Jelačić začel vojno za rešitev Avstrije pred madjarsko nevarnostjo? Proti komu je prihitela ruska armada pod poveljstvom Paskjeviča, da reši Avstrijo?! Kdo je bil poražen pri Vilagosu? — Mari ni bil madjarski revolucijski general Görgei? In kako so se ponašali Madjari v letu 1866, ko je bila avstrijska država v vojni na dve strani? Mari ni notorično zgodovinsko dejstvo, da so tedaj — v onih najkritičnejših časih — Madjari konspirali z Nemčijo proti državi? Menijo-li Madjari, da je svet že pozabil na ime generala Klapka, na snovanje ogrskih legij, ki naj bi pomagale Nemčiji — tedanjemu sovražniku? Toda, nočemo, da bi se nas krivo razumelo. Ni nam do tega, da bi tu izrekali obsodbo o naporih Madjarov za svojo neodvisnost. Konstatirati smo hoteli le zgodovinska dejstva, ki pričajo o politični in moralični dekadenci madjarstva, ki je od bojev za svobodo in osamosvojenje padlo na nižino obrekovalstva in denuncijanstva na škodo drugih narodov, **ki se z legitimnimi sredstvi bore za svojo svobodo in narodno suverenost!** To smo hoteli konstatirati! Madjarska kleveta sicer ne more doseči etične višine slovanskih narodov v Avstriji in njihovih, od najvzvišenejih principov in idej posvečenih in sankcijoniranih borb; ali to madjarsko hinavstvo, ta pokvarjenost, to divje nasprotstvo proti svobodi, ki naj bi jo uživali tudi drugi, to denuncijantstvo od strani revolucijonarjev: to mora vzbujati čut gnusa v vsem nravstvenem svetu.

Predzgodovina ofenzive proti Bolgarski. »Echo de Paris« poroča o predzgodovini ofenzive proti Bolgarski: Sklep ofenzive na macedonski fronti je bil na meseca junija vršeči se seji vrhovnega vojnega sveta v Versaillesu naravnost izsiljen. Takratni vrhovni poveljnik zaveznških čet v Macedoniji, general Guillaumat, ki je bil imenovan pozneje za poveljnika pariške trdnjave, je moral dolgo konferirati tako v Londonu, kakor tudi v

PODLISTEK.

Pustolovčevi zapiski.

Roman. Iz francoskega prevedel A. R.

Na glavi je imel rjavo lasuljo; brke je imel obrite in lice tako rjavo, da je bil podoben mulatu. Dolgo suknjo je nosil zapeto do vratu in v roki je držal veliko palico, da bi ga človek prav lahko smatral za policijskega agenta.

Pozdravil je po vojaško, in dasiravno mu vojvoda ni ponudil stola, se je vsedel in pričel:

— Sporočiti vam imam, gospod vojvoda, zelo važno stvar; blagovolite zaukazati, da naju ne bodo motili ali prisluškavali.

— Nihče ne bo motil in tudi ne prisluškaval, — je odgovoril vojvoda nekoliko nestrpno; — govorite torej lahko brez skrbi; bodite pa kratek, ker nimam dosti časa.

Maubert je prikimal in nadaljeval:

— Ali slutite morda, kaj me je dovedlo k vam? Niti najmanje. Priznavam, da si ne morem misliti.

— Kako se morem drzniti jaz, ki sem vam popolnoma neznan, vtikati v skrivnosti vaše hiše? — ga je prekinil baron.

— Da.

— To je lahko razumljivo. Predvsem pa še eno samo vprašanje: kaj bi storil vi, če bi vam neznanec, na primer jaz, dejal: gospod vojvoda, vaša gospa soproga vam je nezvesta.

Vojvoda je smrtno pobledel, potem pa odgovoril s tresočim se glasom:

— Lopova, ki bi izrekel tako obdolžitev, ne da bi je dokazal, bi dal pretepsti in vreči iz hiše.

— Če bi pa imel dokaze?

Vojvoda se je obotavljal, toda le malo časa, potem pa je pogledal barona z groznim pogledom in dejal:

— Preidite brez ovinkov na stvar. Če mi imate kaj povedati proti vojvodinji, moji soprogi, govorite.

— Vojvodinja vam je nezvesta, — je dejal baron določno in razločno.

— In dokaz, gospod?

— Je tu.

— Dajte sem.

— Ne tako izlepa. Dokaza vam ne dam, temveč prodam.

— Prodaste? — je vprašal vojvoda začudeno.

— Moj Bog, da!

— Kak dokaz imate?

— Najpopolnejšega: vojvodinjino pismo njenemu ljubimcu.

— Njenemu ljubimcu! — je ponovil vojvoda in se zdrznil.

— Izredno jasno pismo, — je nadaljeval baron, — pravcati corpus delicti za tožbo radi prešuštva.

— In kaj zahtevate za to pismo?

— Petstotisoč frankov.

— Kaj pravite?

— Petstotisoč frankov brez pogajanja. Morda se vam bo zdela ta cena nekoliko visoka, in vi lahko pristanete nanjo ali pa ne. Če se pogodiva, o čemer ne dvomim, vam tudi imenujem onega mladega človeka ter povem vso ljubavno zgodbo vaše gospe soproge.

Parizu, predno je dobil od zaveznikov dovoljenje za ofenzivo. Napad je bil izvršen na široki fronti. Srbska vlada se bo nastanila sedaj v Bitolju. Sedanji poveljnik združenih zavezniških čet na Balkanu je francoski general Franchet d' Esiery.

Italijanska vlada za neodvisnost Jugoslovanov. »Lokalanzeiger« poroča iz Lugana: Agenzia Stefani javlja: V soglasju s sklepom, ki je bil izvršen dne 8. septembra v ministrskem svetu, je italijanska vlada sporočila zavezniškim vladam, da priznava zahteve jugoslovanskih narodov po dosegi neodvisnosti in združenja v svobodno državo, ker odgovarjajo načelom, za katere se bojujejo zavezniki in ker se ujemajo s cilji pravičnega in trajnega miru. Zavezniške vlade so odgovorile, da jemljejo izjavo italijanske vlade z zadovoljstvom na znanje.

Abdikacija romunskega prestolonaslednika. Časopis »Lumina« poroča o begu romunskega prestolonaslednika sledeče: Prestolonaslednik si je preskrbel na napačno ime glaseč se potni list, na katerem je opisal gdč. Lambrino za svojo soprogo. Tako se je odpeljal v Odeso. V četrtek zvečer se je prestolonaslednik na ukaz kraljeve rodbine zopet vrnil v Jaš. Med vlado in merodajnimi politiki, kakor tudi kraljem, so se vršila obširna posvetovanja. Predlagani ste bili sledeči dve rešitvi: Prestolonaslednik se odpove prestolonasledstvu, ali pa naj se proglasi zakon kot neveljaven. V torek je vložil rektor bukareškega vseučilišča v senatu interpelacijo, v kateri pravi, da je nastop prestolonaslednika rezultat napačne in neodkritosrčne politike kraljevega dvora. Najbrže bo rešena afera s tem, da se bo prestolonaslednik odpovedal prestolu.

Ententa in korak Bolgarske. »Nieuwe Rotterdamsche Courant« objavlja sledeče obširno pojasnilo o dogodkih tekom zadnjih 24 ur na Bolgarskem. List pravi: Zavezniki so očividno stavili Bolgarski kako ponudbo. Ker Nemčija topot ni mogla takoj priskočiti Bolgarski na pomoč, je napravila ponudba večji vtis, kakor prejšnje. V komisiji, ki je odšla na fronto, se nahaja tudi ameriški poslovodja. List pravi nato dalje: Ako Bolgari prenehajo boj, potem je končana tudi uloga Turčije, kar bi imelo za Nemčijo in Avstro-Ogrsko težke posledice. Zlasti donavska monarhija bi zašla v jako težaven položaj, ki bi zamogel dovesti končno do podobnega koraka, kakor ga je napravila sedaj Bolgarska. Poseben mir Avstro-Ogrske bi tudi za slučaj nevtralnosti pomenil ogrožanje krila Nemčije. Grof Burian je bil tako pravi končno imenovani list, vsekakor o dogodkih na Balkanu bolje obveščen, kakor pa berolinske oblasti in zato ni izključeno, da je hotel z mirovno noto prehiteti dogodke.

Mirnejše presojanje položaja. V krogih, ki imajo zveze z nemškim poslaništvom, se stvarni položaj presoja danes nekoliko mirneje, kakor včeraj. Zagotavlja se, da ni nobenega povoda za pretiran pesimizem. Bolgarski se zamore nuditi možnost, da ustvari novo fronto in da ustavi umikanje. Z iste strani se izjavlja, da tudi v dunajskih merodajnih krogih vojaške dogodke na bolgarskem bojišču presojajo nekoliko mirneje. Na dunajskem bolgarskem poslaništvu izjavljajo, da nimajo od četrtka nobenih direktnih poročil iz Sofije.

Nove vojne hujskarije v Romuniji. Glasom budimpeštanskih listov poročajo iz Moldavije, nezasedenega dela Romunije, prihajajoče osebe, da je zaznamovati tamkaj naravnost skrivnostno naraščanje opozicijonalnih romunskih listov, zlasti v Jašu. Liga generala Averesca, bivšega romunskega vojskovodje, v katerem je takorekoč utelešena opozicija proti Bukareškemu miru, to je proti vladi in osrednjima vlastima, izdaja sedaj poleg že obstoječega glasila še dva dnevnika. Tudi v Galacu so nastali novi dnevniki, v Besanih, v severnem kotu Moldavije, pa se tiska neki tajni organ stranke bivšega ministrskega predsednika Bratiana. Upoštevanja vredno je tudi glasilo generala Dimitrija Cocorasca, v katerem izjavlja slednji, da je politični učenec velikega patrijota Nikolaja Filipesca in da je njegovo geslo »Si vis pacem, para bellum«. Poleg toga obstojajo še glasila sedmograških beguncev, ki netijo s polno paro zlasti sovraštvo proti Madžarom in Bolgarom. Prve nazivljejo »zločinske lopove«, druge pa »zverine«. Denarna sredstva dobivajo vsi ti listi seveda od entente, kar pa se tiče dobavljanja papirja, pa jim gotove oblasti ne delajo nobenih težkoč. Zlasti, odkar je zašla Bolgarska v velike stiske, je Romunom močno zrastel greben. To in pa še marsikaj drugega kaže, da obstojajo znotraj romunskih oblasti še vedno gotovi organi, posebno pa v Jašu, ki hrepene po starem kurzu in jih gotovi vplivni krogi pri tem še podpirajo ali pa krijejo.

Aprovizacijske stvari.

Govedina za neimovite sloje.

Jutri, v torek, in pojutrišnjem, v sredo, se bo prodajala govedina za neimovite sloje proti prečipnjenju št. 25 (razpredelek »salumeria«) izkaznice za nakup mesa in maščob (z rdečo črto) in izročitvi izkaznic št. 55 (z rdečo črto) in sicer v torek serije a, b, v sredo serije a, b, c, d. Na vsako izkaznico se dobi ⅕ kg mesa. Prodaja se prične ob 6 zjutraj v naslednjih mesnicah: Spangher, Barkovlje 99, Bin, Rojan 9, Punter, Gornja Greta, Bolle, Salita di Gretta 13, Dapretto, Boccaccio 6, Trocca, Commerciale 5, Stanislawsky, Campanile 17, Borgnolo, Lazzaretto vecchio 52, Visintini, Cavana 22, [illegible], Sanità 9, Borzer, Tiger 10, Castro, [illegible] 19, Vosak, Cavana 10, Pasqualini, Marije Terezije 41, Zadnik, P. S. Giovanni 6, Nichetto, Torrente 39, Pinter, Farneto 9, Lenarduzzi, Amalia 23, Tellini, Rossetti 33, Malusa, Parini 15, Mernig, Acquedotto 17, Zwetan, Sv. Ivan-Vrdela, Marangoni, Sv. Ivan-Timinjan, Vatfovatz, Giulia 17, Crisman, Stadion 27, Periatti, Barriera 4, Barbieri, Barriera 14, Loy, Barriera 41, Valentinotti, Madonnina 21, Krassnig, Molin a vento 1, Saffaro, Istituto 30, Marussich, Settefontane 248 (Rocol), Fonda, Settefontane 35, Polacco, Settefontane 44, Jenco, Rigutti 5, Del. zadruge, Settefontane 6, Rizzian, del Rivo 38, Rocco, S. Marco 2, Del. zadruge, S. Marco 22, Comisso, Campo S. Giacomo 19, Rizzian, dell' Istria 1, Rivoli, Lloyd 7, Gatznig, Škedenj 50, Godina, Škedenj 138.

Cene:

Prednji deli s prikladom . . . po K 11'60 kg.
Zadnji deli s prikladom . . . po K 13'60 kg.

ŽELEZNIČARJI! Zveza jugoslovanskih železničarjev vas vabi na JAVEN DRUŠTVEN SHOD, ki se bo vršil danes, v ponedeljek, 30. septembra ob 8 zvečer v dvorani »Delavskega konsumnega društva« pri Sv. Jakobu. Dnevni red: APROVIZACIJA. Tovariši vsi na shod! Osrednji odbor Z. J. Ž.

Domače vesti.

Narodni Svet v Trstu. Kakor smo izvedeli od poučene strani, je glede krajevnega Narodnega Sveta za Trst in bližnje istrske okraje (podgrajski, koprski in piranski), že prišlo do načelnega sporazuma. Štel bo 11 članov. Tri mesta so pridržana socijalistom, ki so se že izjavili v načelu pripravljene vstopiti v odsek in samo še čakajo odločitve centrale. Pet mest se popolni po predlogu politič. društva »Edinost« in so bili v včerajšnji odborovi seji imenovani gospodje: dr. Otokar Rybář, dr. Josip Wilfan, dr. Edvard Slavik, dr. Ivan Marija Čok, Anton Miklavec. Ostala tri mesta se še zasedejo tako, da bo ustvarjeno primerno zastopstvo vseh prizadetih faktorjev in struj.

Kaj čakajo? Prejeli smo: Svoječasno (meseca junija t. l.) sem poročal na tem mestu, da vničenih vasi v zgornji soški dolini ni še pregledala nobena komisija! Na začetku t. m. sem zopet obiskal omenjene kraje in tudi do tedaj še ni bilo nič storjenega na korist revnih kmetov. Deset mesecev je minulo, kar se je sovražnik moral umekniti, in v tem času niso mogli niti uradno določiti škode na poslopjih in zemljiščih! Sedaj so naročili kmetom, naj popišejo v podrobnostih vso škodo, ki so jo trpeli na premoženjih. Kako naj kmet uredi vse to, ko mu niso dali niti formularjev, vsaj tiskanih ne, in pa, ko kmeta niso podrobno poučili, kako ima ceniti škode. Ako se bo postopalo z tako naglico, kakor dosedaj učakajo šele vnuki sedanjih posestnikov rešitve! In vendar je vasi, v katerih ni niti enega prostorčka, v katerem bi bil lastnik zavarovan pred zimo! V pomladanskih, poletnih in jesenskih mesecih bi se bilo vsaj strehe napravilo tam, kjer jih je vredno postaviti. Ljudje so si sami, tu pa tam zbilili mala tesna prebivališča, ki so jim za toplo dobo zadostovala. Kaj naj pa ti revni ljudje počnejo v zimi? Km naj spravijo ono malo, kar so pridelali, in kam naj spravijo sebe, da ne zmrznejo po lesenih barakah?! Tudi aprovizacija je — kakor povsod — taka, da morajo ljudje begati po svetu za živili, ako nočejo poginiti od gladu! Po gorah še danes gnijejo ostanki laških uniform in drugih takih stvari. Vojaška uprava, ali ni preiskovala, ali pa se preiskovalcem stvar ni zdela vredna truda. Stvar je taka, da kmetje še danes dobivajo tu pa tam kak tak ostanek in si ga (kar je naravno pri pomanjkanju vsega) — jemljejo domov. Po našem mnenju so s tem rešili nekaj cunj strhnenja, koristili sebi in ne škodovali nikomur. In vendar — tudi to, v potu obraza nabrana po gorah se odjemlje revežem!

Vpisovanje v »Slovensko obrtno in trgovsko nadaljevalno šolo« bo vse dni tega tedna, torej od danes — ponedeljek (30. sept.) do sobote (5. oktobra) od 6—8 zvečer v prostorih »Slovenske trgovske šole« v ulici Stadion 21 I., nad. Vpisati so se dolžni vsi obrtni in trgovski vajenci (dečki, ki se uče obrti oz. trgovine pri mojstru ali trgovcu), kateri še niso uspešno dovršili nadaljevalnega pouka. Vpisnina znaša 2 K. Učenci naj prinesejo s seboj izpustnico ali »izkaz« obrtne nadaljne šole.

Slovensko-nemški pesnik Mat. Skubl. Prejeli smo: V zadnjih časih odlaga v nemških listih svoje proizvode neki Mat. Skubl. V teh malo pesniških skrpucalih sramoti nas Jugoslovane, naše zahteve in naše najboljše može. V mladih letih je isti Mat. Skubl mučil muzo s slovenskimi proizvodi. Še je ohranjena pesem, katere vsaka kitica se končava z refrenom: »A zdaj, dekle, pa venca ni več, zdaj tvoje devištvo je preč.« Res plemenito, dekle zapeljati, potem pa se iz nje še na tak način norčevati. Toliko, da se bo vedelo, da še tudi slovenski proizvodi znamenitega pesnika Mat. Skubla niso pozabljeni.

Slovenski odbor za vojne invalide v Pragi prosi, naj se mu pošiljajo prečitani časniki na naslov: Červený kříž, Praga III., Maltézské náměstí. Militärpflege. Poštnine prosto. Naj stori vsak rodoljub svojo moralno dolžnost!

Razpisane štipendije. 4 štipendije Zinzendorfovega alumata, po 600 K, za gojence ladjedelskega oddelka drž. obrtne šole v Trstu. Pravico do njih imajo učenci, pristojni ali rojeni in bivajoči v Trstu, pristojni pa v Avstriji, če bi takih ne bilo, pa v Avstriji rojeni in pristojni. Štipendije podeljuje odbor tržaške borze. Prošnje do 20. oktobra mestnemu magistratu. — Iz ustanove Margerete Capuano se podeli štipendija 336 K učenki-Tržačanki, vsled nesreče obubožane rodbine, ki zahaja v šolo, višjo od ljudske šole. Pravilno opremljene prošnje do 20. oktobra mestnemu magistratu.

Tri dote po 260 K se podele iz ustanove Andreja Covacicha ubožnim, delavnim, neoporečnim dekletom, pristojnim v Trst, katoliške vere, ki se poroče s poštenim delavcem. Ena teh dot se podeli rojeni Barkovljanki, in če ne bi bilo take, drugi prosilki. Prošnje s krstnim listom, domovnico, izjavo, da ženin pripada delavskemu stanu, izpričevalom o gmotnem stanju in nravnostnim izpričevalom neveste in ženina naj se vlože na mestni magistrat. Če se prosilka, kateri se podeli dota, ne poroči do 30. novembra 1919, dota zapade.

Slovanska Čitalnica v Trstu bo imela odborovo sejo jutri, 1. oktobra, ob 5½ popoldne. Odborniki se naprošajo, da se seje polnoštevilno udeleže.

Podružnica CMD za Škorkljo in Belveder priredi v nedeljo, 13. oktobra, veselico v Barkovljah. Na prireditvi bo sodelovala naša »Glasbena Matica« in mladinski orkester. Za srečelov, paviljone in kolo sreče prosimo darov. Pošiljajo se naj na podružničnega tajnika V. Kravosa, Škorklja—Sv. Peter 38 III., v Trstu pa v Narodni dom g. Biček-Razbornikovi.

Odbor za prehrano gojencev slov. otroških vrtcev ima danes, 30. t. m. ob 4 pop. na Acquedottu zelo važno sejo. Polnoštevilna udeležba nujno potrebna.

Odbornice trž. ž. podružnice CMD se vljudno vabijo, da pridejo polnoštevilno na sejo, ki se bo vršila v torek 1. okt. ob 6 pop. v Glasbeni Matici.
Predsednica.

Pšenično seme. Kakor smo že javili, bo razdeljevala Tržaška kmetijska družba svojim članom pšenično seme. Dotični člani, ki žele prejeti pšenično seme, se morajo obvezati, da je bodo tudi nasejali, kar se bo pozneje tudi nadzorovalo. Naročila se sprejemajo v uradu Tržaške kmetijske družbe, Dunajska ulica št. 10, I. nadstr., desno in sicer le do srede, 2. oktobra t. l. Po preteku tega roka se ne bodo sprejemala več naročila. Člani se morajo izkazati s potrdilom o plačani članarini za leto 1918 in plačati pri naročilu za vsak kg 3 K.

120 kg krompirja na osebo dobe Zagrebčani in to za vso predstoječo zimo. Uslužbenci južne železnice v Trstu dobe 20 kg krompirja na osebo — za enkrat. Mi navadni Tržačani pa dobimo — ako imamo zaupanje pri kakem oderuhu — par kilogramov po 4—5 kron, med tem ko ga železničarji dobivajo po 30 vin. kilogram! One: mi nismo nevošljivi tem zadnjim, marveč jim privoščamo od srca, ali čudimo se, da nam ni dano dobiti od naše aprovizacije niti enega krompirja! Še več! Ako si je kak »srečnik« preskrbel kje na kmetih za drag denar nekoliko kg krompirja, mu ga po ministerijalni naredbi odjemljejo. V Trstu smo ravno te dni videli, kako so redarstveni organi spremljali na redarstveni urad osebe, ki so imele morda nekaj nad 20 kg krompirja v vrečah. Ako pa že moramo na Kranjsko, ali celo na Štajersko po 20 kg krompirja, nas stane krompir z vožnjo več, nego pa v Trstu pri oderuhih! Dajte nam torej krompirja ali pa dovoljenja, da si ga bomo nabavljali vsaj toliko, da pokrijemo vozne in druge stroške. [illegible]

V Bukovini poslujejo zopet poštni uradi: Komanestie ob Solonecu za pisemsko pošto, Brodok v Buk. za poštnonakaznični in poštnohranilnični promet, Brodina in Putna za zasebni brzojavni promet.

Poštni promet med Avstrijo in Rusijo. Navadna in priporočena odprta pisma in poštne dopisnice se morajo v zanaprej pošiljati iz Avstrije v Rusijo in obratno čez Nemčijo. Pristojbine so one svetovnega poštnega društva.

Predavanje v Tartinijevem konservatoriju. V četrtek, 3. oktobra, bo v veliki dvorani Tartinijevega konservatorija, Torrente 24 I, predaval profesor Ernest Delcher o temi »L' Inferno« (»Pekel«). Vstopnice po 1 K so na razpolago v Schmidlovi trgovini z muzikalijami in v pisarni konservatorija.

Mestna zastavljalnica. Danes, 30. t. m., se bodo dopoldne in popoldne prodajali na javni dražbi **nedragoceni** predmeti, zastavljeni na zastavne listke serije 142, popoldne obleka in perilo.

Trgovsko-obrtna zadruga v Gorici, reg. zadr. z neom. jamstvom v likv., sklicuje drugi občni zbor z dnevnim redom, priobčenim v posebnem oglasu v današnji številki, v nedeljo, dne 6. oktobra t. l. ob 10 predpoldne v Trgovskem domu, I. nad., v Gorici. Ker dne 22. septembra 1918 sklicani prvi občni zbor ni bil sklepčen, sklepal bo ta občni zbor o dnevnem redu brez ozira na visokost zastopanih deležev. Člani Trgovsko-obrtne zadruge se še posebej opozarjajo na ta važni občni zbor.

Poštna služba v vzhodni Galiciji. Poštni uradi Plotycz, Winograd in Wygnanka v vzhodni Galiciji poslujejo zopet za pisemsko pošto in poštni urad Sorocka za poštnonakaznični in poštnohranilnični promet ter za promet z zavitki.

Če ni moža doma! Neka Antonija D., stanujoča v ul. del Bosco, stara 49 let, mati treh nedoraslih otrok, ima svojega moža na fronti, kar je pa nikakor ni oviralo, da ne bi se bila tako zelo sprijaznila z nekim vojakom, da je prihajal danzadnem v njeno stanovanje. Seveda se tudi v svoji zaljubljenosti ni dosti brigala za otroke. Te dni pa je izvedela, da pride mož na dopust. Prestrašila se je te neljube vesti tako zelo, da se je hotela izogniti možu z lastno smrtjo. Odpravila je otroke z doma in potem popila nekoliko karbolne kiseline. Ko pa je začutila bolečine, je seveda začela ječati in klicati na pomoč, nakar je pritekel v sobo njen desetletni sin, ki je potem poklical na pomoč sosedo, katera je dala poklicati zdravnika rešilne postaje. Zdravnik je ženski izpral želodec in jo hotel dati prepeljati v bolnišnico, česar pa ni hotela. Svidenje z možem pač gotovo ne bo najljubeznivejše.

Neroden strel. Za 21letnim vojakom Maksom Gallo je v prosti luki prijetel velik pes in se hotel zaleteti vanj. Vojak, ki je imel revolver, je hotel ustreliti psa, toda streljal je tako nerodno, da se je ustrelil sam sebe v nogo. Ranil se je precej težko, in prepeljali so ga v bolnišnico Rdečega križa v ul. Fabio Severo.

Voz je prevrnil 74letno Ivano Metlico, stanujočo v ul. Settefontane št. 52. Prepeljali so jo v bolnišnico nezavestno. Menda si je pri padcu prebila črepinjo.

Književnost in umetnost.

Narodna romanca, besede Silv. Sardenka, uglasbil Vasilij Mirk sopran-solo, mešan zbor in orkester. Samozaložba. V razprodaji pri J. Štoki; klavirski izvleček K 3'—.

Po dolgem molčanju se je oglasil zopet naš rojak, Tržačan, Vasilij Mirk. Podaril nam je delo, ki nas je, kakor vsakikrat, tudi to pot iznenadilo ter pokazalo, da skladatelj v resnici napreduje.

»Narodna romanca« je pisana na narodni motiv, narodno pesem »Gozdič je že zelen«, in kakor pesnik vpleta vse tri kitice narodne pesmi v svojo pesem, tako uporablja tudi skladatelj motiv narodne pesmi kot vodilno misel cele skladbe. Akoravno preveva narodni ton vso skladbo, je vendar povsem v svežem modernem duhu pisana. Koncepcija dela je tako v vokalnem kakor tudi v instrumentalnem delu dokaj posrečena.

Skladba začenja po kratkem instrumentalnem uvodu z narodno pesmijo »Gozdič je že zelen« in prihaja po kratki, melodijozni modulaciji in figuraciji narodnega motiva zopet k narodni pesmi. Drugi del uvaja zelo ljubko sopran-solo, ob spremljevanju dolgih not mešanega zbora in razvezanih akordih klavirja (v orkestru menda harfa arpeg.) To je tudi najbolj nežno občuten in najbolj srečno izpeljan del skladbe. Zadnji del začenja z otožnim ženskim zborom (narodni motiv v molu), ki pa se po izraziti modulaciji razvije v krepak in jasen d-dur, ker »nanjo (dekleta, ki v grobu spi) pa čaka vstajenja pomlad«.

Glasovno ne dela skladba prav nobenih težav in so vsi glasovi zelo spevno pisani. Tudi sopran-solo v II. delu ni težaven, tako da ga lahko poje tudi v zboru, ki ima mogoče nekaj dobrih sopranov, eden izmed njih.

Spremljevanje je, zboru in narodni pesmi primerno, pisano sicer priprosto, toda dokaj izrazito ter prav dobro podpira glasove. Sicer ima klavirski stavek, kakor pač vsak klavirski izvleček, nekaj nerodnih mest, ker je pač spremljevanje zamišljeno bolj orkestralno, v celoti je pa dobro klavirski pogojen.

Mnogokrat iščejo naši pevovodje zbore s spremljevanjem klavirja, ki bi bili primerni tudi našim srednjim zborom; dogaja se potem, da najdemo na sporedih ali težavno skladbo, bodisi domačega ali tujega izvira, kateri niso potem kos, ali pa sploh ponesrečeno preuredbo »za spremljevanje s klavirjem«. Tu imamo sedaj res delo, ki v vsakem oziru zasluži, da se ga naši zbori oprimejo: delo je originalno, ne preveč težavno in tako po notranji misli kot po zunanji obliki vredno naše narodne pesmi!
V. R.

DAROVI.

— V počaščenje spomina pok. tete Terezije Kjuder daruje Rozalija Padovan K 10'— lonjerski podružnici CMD. Denar hrani blagajničarka.

— Za grobnico g. Vinka Engelmana so preplačali pri prodaji razglednic: g. Blecha K 50'—, ga. Stegu K 10'—, g. nadp. Pertot K 1'60, g. Gorup K 1'60, ga. Milonig K 1'60, g. Malalan 20 vin., Boris 10 vin., skupaj 65'10. Iskrena hvala vsem plemenitim darovalcem. Denar hrani ga. Razbornik v Nar. domu.

— V počastitev spomina ljubljene hčere, Marije Wilfanove, polagajo starši, Karel in Leopolda Šavnik, za Trž. žensko podr. CMD 100 K. Denar hrani uprava.

— V počastitev spomina svoje predrage Marije polaga dr. Josip Wilfan za društvo »Dobrodelnost« ustanovnino na pokojničino ime 200 K, za Trž. žensko podr. CMD 100 K, za Dijaško podporno društvo 100 K, za Zavod sv. Nikolaja 50 K in za Žensko vojno prispevanje (slov. odd.) 50 K.

— Za šentvidsko šolo je doposlala uprava »Slov. Naroda« 200 K, uprava »Slovenca pa K 10'50.

— Pri vpisovanju v šentvidsko šolo so darovali gg. Lužnar Ivana 50 K; Klavžer Jožefa, Šemrl Filip, Modec Katarina, Vičič Vida, Ogrizek Katarina, Brence Ivan po 20 K; Kobal Josipina, Rože Stanislav, Barič Ivan, Foršnarič Marija po 10 K; Šijanec Edvard, Bizjak Amalija, Makovec Josip po 5 K; Ferjančič Josip 4 K in Obad Stanko ter Vladka po 1 K. Skupaj 231 K. Najiskrenejša hvala vsem požrtvovalnim darovalcem. Denar hrani šolsko vodstvo.

— Gospa Berlak in njena hčerka Ljubomira ste nabrali med narodnimi Celjani K 528'— na polo šentvidske podružnice CMD za šentvidsko šolo. Prisrčna hvala nabiralkama kakor tudi vsem darovalcem. Denar hrani uprava.

— Za šentvidsko šolo je nabrala v Sežani gdčna poštna uradnica Lojzika Koron 800 kron. Živeli narodni Sežanci! V isti namen je nabral gerent števerjanske občine, g. naddučitelj L. Likar 10 K, navihana Pavla je dodala 2 K. Svote so se izročile odboru.

MALI OGLASI

se računajo po 8 vin. beseda. — Debelo tiskane besede se računajo dvojno. Najmanjša pristojbina :—: znaša 80 vinarjev. :—:

Mlada, samostojna trgovca, prijazne zunanjosti, želita spoznanja v svrho ženitve z gospodičnama od 16 do 20 let, če mogoče z ugledne družine, z nekaj tisočaki premoženja. — Cenjene ponudbe s sliko pod „Sijajna bodočnost" in „[illegible]ibelov" na ins. odd. Edinosti. Stroga tajnost zajamčena. 2821

Hotel Balkan kupuje dobro vinsko sole plača dobro. 2778

Izboren jabolčnik, nekoliko hekto litrov, se takoj proda. G. Puklavec, ul. Geppa 23. 2776

Samo na debelo. Raznovrstno blago za preprodajalce, galanterije in drobnine. — Jakob Levi, Trst, ulica S. Nicolo 19 3147

ZLATO srebro in dragulje kupuje po najvišjih cenah dobroznana urarna in zlatarna **A. POVH v Trstu** Trg Stare mitnice (Barriera vecchia) štev. 3.

Umetni zobje
z in brez čeljusti, zlate krone in obrobki
VILJEM TUSCHER
konces. zobotehnik
Trst, ul. Arciduca Giuseppe (Ex Caserma) št. 13, II.
Ordinira od 9 pred. do 6 zvečer.

Trgovec na deželi išče 50.000 kron za mesece. — Garancija: trgovina, vredna od 150.000 do 200.000 kron. Naslov pove Ins. oddelek „Edinosti" Vprašanja pod „Istra" ali pismene ponudbe pod „Trgovina".

Vreče
kupuje, plačujoč po najvišjih cenah E. BARUCH, Trst, ul. Boschetto štev. 2.

Prodajam

vage (decimalne) 3, 5, 8, 10 kvintalov; vrvi več vrst, bicikle, šivalne stroje in kotle za kuhanje žganja.
Martin Srebotih, Poreč (Istra).

Lišaj,

krasto, srbež, garje in kožne bolezni odpravi hitro in sigurno domače mazilo **Paratol.** Ne umaže, nima duha; se more torej tudi čez dan rabiti. — Velika posoda K 5.—, rodbinski lonček K 9. — Nadalje prašek PARATOL za varstvo občutljive kože, ena škatlja K 3.—. Dobi se oboje, ako se pošlje naprej denar ali po povzetju. Naslov: **Paratol-Werke, lekarnar Ulmer — Budimpešta VII, 51 Rózsa utca 21.**

ZOBOZDRAVNIK
Dr. J. Čermák
v Trstu, ulica Poste vecchie 12
vogal ulice delle Poste
Izdiranje zobov brez bolečin. — Plombiranje.
UMETNI ZOBJE

Riunione Adriatica di Sicurtà v Trstu
(Lastna palača)
ustanovljena leta 1838.
Zavarovanja proti škodi, povzročeni po ognju streli in eksplozijah.
Zavarovanja steklenih plošč proti razbitju.
Zavarovanja proti tatvini z vlomom.
Zavarovanja pošiljatev na morju in po suhem.
Življenjska zavarovanja v najrazličnejši kombinacijah.
Delniška glavnica in rezerve dne 31. decembra 1915 K 199,625.992·40
Stanje zavarovalne glavnice na življenje (31. 12. 1915) K 546,405.849·—
Odkar obstoja družba, je bilo v vseh branšah izplačano na škodah K 872.453.443·85.
Zastopstva v vseh deželnih glavnih mestih in važnejših krajih Avstro-Ogrske monarhije.

Kraste,

lišaj, srbež in druge kožne bolezni odpravi hitro in sigurno domače mazilo **Parafol.** Ne umaže, nima duha, se more tudi čez dan rabiti. Velika posoda K 5, rodbinski lonček K 9. Nadalje prašek PARATOL za varstvo občutljive kože, ena škatlja K 3. Dobi se oboje ako se pošlje naprej denar, ali po povzetju. Naslov:
Paratol-Werke, lekarnar Ulmer, Budimpešta VII, Rózsa utca 21.

Hermangild Trocca
TRST, ulica Barriera vecchia 8
ima veliko zalogo
mrtvaških predmetov
Venci iz porcelane in biserov, vezani z medeno žico, iz umetnih cvetlic s trakovi in napisi. Slike na porcelanastih ploščah za grobne spomenike itd. itd.
Najnižje konkurenčne cene.

Pristni čebelni med
300 kg.
Šolske tablice
iz škrilja in z obodom
ima na prodaj
MILAN KRAVANJA, Begunje pri Rakeku.

JADRANSKA BANKA
Trst, Via Cassa di Risparmio 5
(Lastno poslopje)
Kapital in rezerva K 23,500.000.—
FILIJALKE: Dunaj Tegetthoffstrasse 7—9 Dubrovnik, Kotor, Ljubljana, Metković, Opatija Split, Šibenik, Zadar.
VLOGE NA KNJIŽICE
3½%
od dneva vloge do dneva vzdiga. Rentni davek plačuje banka svojega. Obrestovanje vlog na tekočem in žiroračunu po dogovoru - Akreditivi, čeki in nakaznice na vsa tu-in inozemska tržišča.
KUPUJE IN PRODAJA: vrednostne papirje rente, obligacije, zastavna pisma, prijoritete delnice, srečke, valute devize, promese itd. Daje PREDUJME na vrednostne papirje in blago ležeče v javnih skladiščih. SAFE DEPOSITS PROMESE. — — Prodaja srečk razredne loterije. Zavarovanje vsakovrstnih papirjev proti kurzni izgubi, revizija žrebanja srečk i. t. d. brezplačno. Stavbni kredit, remboures krediti. Borzna naročila. — Inkaso.
MENJALNICA. — — — ESKOMT MENIC
Telefoni: 1463, 1793 in 2676.
Uradne ure: od 9 do 1 popoldne
Brzojavi: JADRANSKA.

Novo pogrebno podjetje Trst.
Corso št. 47. (pri Trgu Piazza della legna) Telefon 1402.
Preskrbuje vsakorazredne pogrebe, prevoz mrličev na vse kraje države. Zaloga in razprodaja mrtvaških predmetov, krst iz kovine in vsakovrstnega lesa v raznih oblikah, vencev, sveč i. t. d. po zmernih cenah. — Skladišča v lastnih prostorih via della Tesa št. 31.
Brzojavi: NOVO POGREBNO PODJETJE — TRST.